

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og de i medfør heraf udstedte regler er i øjeblikket undergivet 2-årig forældelse i henhold til straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, idet der for sådanne overtrædelser maksimalt kan idømmes fængsel i indtil 1 år.

Det følger af straffelovens § 94, stk. 1, at forældelsesfristen regnes fra det tidspunkt, da den straffbare virksomhed eller undladelse er ophørt. Dog regnes i henhold til § 94, stk. 2, forældelsesfristen først fra følgens eller begivenhedens indtræden i tilfælde, hvor et forholds strafbarhed afhænger eller påvirkes af en indtrådt følge eller anden senere begivenhed.

I henhold til straffelovens § 94, stk. 4, afbrydes den strafferetlige forældelsesfrist ved ethvert rettergangsskridt – i praksis fortolket som indenretlig afhøring – hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen, eventuelt gøres bekendt med et bødeforelæg udstedt i sagens anledning.

Disse regler har ført til, at det har vist sig vanskeligt i en række sager at retsforfølge selv alvorlige overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Dette skyldes dels, at en række af disse overtrædelser har en sådan karakter – f.eks. nedgravet kemikalieaffald – at de først kommer til myndighedens kundskab længe efter, at den ulovlige handling er foretaget, dels, at selve myndighedsbehandlingen og afklaringen af tiltalepåbegyndelsen og iværksættelse af indenretlig afhøring med fremsættelse af sigtelse tager så lang tid. Dette hænger atter sammen med den komplicerede instansfølge i miljøsager, hvor politiets og anklagemyndighedens sagsbehandling forudsætter indhentelse af nærmere oplysninger og vurderinger fra miljømyndighederne. Man skal som minimum have udtalelser fra vedkommende primærkommune og/eller amtsråd, men i en del tilfælde tillige fra teknisk sagkyndige og fra centrale instanser – miljøstyrelsen og eventuelt miljøministeriets departement.

De nugældende forældelsesregler i straffeloven finder anvendelse på hovedparten af overtrædelser af særlovgivningen, hvilket er i overensstemmelse

med straffelovrådets betænkning nr. 433/1966 om strafferetlig forældelse. I denne betænkning udtales det imidlertid, at der kan være grund til at fastsætte længere forældelsesfrister på særlovsområder, hvor erfaringen måtte vise et særligt behov, dels på grund af generalpræventive overvejelser, dels på grund af vanskeligheder med at konstatere de pågældende overtrædelser. I henhold til rådets udtalelser herom blev der således i 1967 fastsat 5-årige forældelsesfrister i naturfredningsloven, skovloven, bekæmpelsesmiddeloven og stærkstrømsloven. Derimod henholdt man sig ved vedtagelsen af miljøbeskyttelsesloven i 1973 til de almindelige forældelsesregler i straffeloven.

De siden da indvundne erfaringer har vist et klart behov for også at indføre særskilte forældelsesregler i forbindelse med miljøbeskyttelsesloven. Det drejer sig nemlig om sager vedrørende ulovligt nedgravet affald, især kemikalier, anvendelse af ikke-godkendte anlæg, overtrædelser af vilkår for godkendelser og lignende. Ganske vist kan nogle af disse overtrædelser betragtes som såkaldte vedvarende eller fortsatte forbrydelser, der ikke forældes, før forholdet er bragt helt til ophør (f.eks. ved opgravning eller ved såkaldt lovliggørelse), men anvendelsen af disse principper synes i praksis ikke at give tilstrækkeligt grundlag for pålæggelse af strafansvar selv for alvorlige overtrædelser.

De nugældende regler indeholder et stærkt økonomisk incitament til hemmeligholdelse af ulovlige deponeringer m.v., som myndighederne ikke har ressourcer til eller tekniske muligheder for at opdage i tide.

Både af sådanne tekniske grunde og af generalpræventive hensyn er der således behov for længere forældelsesfrister for overtrædelser af denne art. Det virker desuden stødende for retsbevidstheden, at overtrædelser med så alvorlige konsekvenser kan gå upåtalte hen, således at det kan betale sig at foretage miljøkrænkelser i dølgsmål. For de mest alvorlige overtrædelser kunne man overveje en forældelsesfrist på 10 år eller helt at gøre overtrædelserne uforældelige, men under hensyn til de samtidig foreslåede regler vedrørende forældelses-